

<div><div> </div></div>	حضرت امام علی بن موسی الرضا <small>علیه السلام</small>	<div><div> </div></div>
<div>إِجْعَلُوا لِأَنْفُسِكُمْ حَكَمًا مِّنَ الدُّنْيَا، يَظْلُمَانِهَا مَا تَشْتَهُي مِنَ الْخَلَالِ وَمَالَهُمْ يَتْلِي الْمُرُوءَةَ وَلَا شَرْفَ فِيهِ وَاشْتَعِنُوا بِذَلِكَ عَلَى أَقْوَرِ الدِّينِ.</div>		
 <div>برای خودتان بهره‌ای از دنیا قرار دهید، به اینکه خواسته‌های دل را از حلال به آن بدهید، تا حدّی که مروّت را از بین نبرد و اسراف در آن نباشد و بدین وسیله، بر کارهای دین، کمک بجوئید.</div>		<div>فقه‌الرضا <small>علیه السلام</small> ص ۳۳۷</div>

فاطمه معصومه علیه السلام؛ شفیعه اهل بیت علیهم السلام

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد عابدی

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد عابدی عضو هیأت علمی گروه قرآن‌پژوهی پژوهشگاه، طی یادداشتی به بررسی ابعاد شخصیتی بانوی بزرگ جهان اسلام حضرت فاطمه معصومه علیه السلام پرداخت. این یادداشت در ادامه از منتظران خواهد گذشت.

فاطمه معصومه علیه السلام، در اولین روز ذیقعدۀ سال ۱۷۳ (ه‍.ق) به فاصله ۲۵ سال از تولد برادرش امام رضا علیه السلام در شهر مدینه چشم به جهان گشود.

مادرش نجمه‌خاتون، چنان شخصیت کمال‌یافته‌ای داشت که حمیده‌خاتون (مادر امام کاظم علیه السلام) درباره‌اش می‌فرمود: «هرگز بهتر از او ندیده‌ام.»

این مولود^۱ پاک در دهمین بهار از عمر خود، با شهادت پدر بزرگوارش حضرت امام کاظم علیه السلام در زندان هارون رو به رو شد و از آن پس، مانند دیگر اعضای خاندان موسوی، تحت هدایت و سرپرستی امام رضا علیه السلام قرار گرفت تا آنکه این امام بزرگوار در پی توطئه مأمون، ناچار شد، راهی خراسان شود و در روز پنجم یا ششم رمضان ۲۰۰ (ه‍.ق) عنوان ولایت‌عهدی تحمیلی را بپذیرد.

یک سال بعد از این رویداد بود که فاطمه معصومه علیه السلام به‌قصد دیدار برادر راهی خراسان شد؛^۲ البته تعدادی از برادران حضرت معصومه علیه السلام (فضل، جعفر، هادی، قاسم، زید) و تعدادی از برادرزاده‌ها و… نیز با ایشان همسفر شدند. این بانوی گران‌قدر در ساهه مرضی یا مسموم شد و به توصیه خود، در ۲۳ ربیع‌الاول سال ۲۰۱ (ه‍.ق) به شهر قم منتقل گردید.^۳ حضرت فاطمه معصومه علیه السلام مدت ۱۷ روز در خانه موسی‌بن خوزیم ماند و تمام این مدت را به عبادت گذراند و سرانجام در دهم ربیع‌الثانی ۲۰۱ (ه‍.ق) از این سری فانی به خانه باقی رحلت کرد.^۴ پیکر مطهر حضرت معصومه علیه السلام توسط امام هشتم و نهم علیه السلام در قم به خاک سپرده شد.^۵ فاطمه معصومه علیه السلام هرچند عمری کوتاه داشت؛ اما در همین دوره مختصر توانست، به مقامات عالی در علم و معنویت دست یابد؛ چنان‌که با عناوینی چون معصومه^۶، کریمه^۷، عالمه^۸، محدثه^۹، طاهره^{۱۰}، بره، تقیه، عابده، مقدمامه (پیشگام)^{۱۱}، رضیه، سیده، حمیده، رشیده، تقیه، مرضیه، صدیقه و…^{۱۲} شناخته می‌شود.

اما یکی دیگر از این مراتب کمال که حضرت بدان دست

<div><div> </div></div>	سخن بزرگان	<div><div> </div></div>
<div>آیت‌الله مجتهدی <small>علیه السلام</small></div>		
<p>از خدا بخواه لذت عبادت و نماز شب را به تو بچشاند. آن‌وقت دیگر ساعت لازم نداری که کوک کنی! ما که ساعت کوک می‌کنیم مریض هستیم؛ روحمان مریض است؛ مگر خروس ساعت کوک می‌کند؟!</p>		

و آن مکه است، بدانید برای رسول‌خدا حرمی است و آن مدینه است، بدانید امیرمؤمنان حرمی دارد که کوفه است؛ بدانید حرم من و حرم فرزندان بعد من قم است، بدانید قم، کوفه کوچک ماست؛ بدانید بهشت هشت در دارد که سه در آن به سوی قم است. بانویی از فرزندانم که اسمش فاطمه دختر موسی‌بن جعفر علیه السلام است، در آن وفات می‌یابد که به‌وسیله شفاعت او، همه شیعیان ما وارد بهشت می‌شوند.

گروه دوم یا مؤید این مقام، مربوط به روایاتی است که بهشت را در مقابل زیارت فاطمه معصومه علیه السلام معین کرده‌اند؛ مانند این روایات: شیخ صدوق رحمه الله با سند صحیح از امام رضا علیه السلام نقل کرده است: «من زارها فله الجنة»؛^۱ هرکس او را زیارت کند، بهشت برای اوست. محمدبن قولویه رحمه الله در کامل‌الزیارات از امام جواد علیه السلام نقل کرد: «من زار عمتی بقم فله الجنة»؛^۲ هر کسی عمه‌ام را در قم زیارت کند، بهشت برای اوست. علامه مجلسی رحمه الله از امام رضا علیه السلام نقل می‌کند: «من زارها عارفاً بحقها فله الجنة»؛^۳ هر کس زیارت کند او را درحالی‌که عارف به حق او باشد، پس بهشت برای اوست.

- گستره شفاعت**

به‌طور قطع، میزان کمال نفس و عزت هر شخص نزد خداوند، در گستره مقام شفاعت وی دخیل است؛ از این‌رو می‌بینیم، برخی تنها برای خانواده خود، عده‌ای برای تعدادی معبود، گروهی برای شیعیان و در نهایت رسول اکرم صلی الله علیه و آله شفیع برای همه است. درباره مؤمنان خواندیم که: «لايزال المؤمن يشفع حتى يشفع فی جيرانه وخطائنه وعارفه»؛^۴ مؤمن پیوسته شفاعت می‌کند تا آنکه حتی درباره همسایگان و معاشران و آشنایانش هم شفاعت می‌کند.

درباره پیامبر صلی الله علیه و آله می‌خوانیم: «انّی لارجو ان اشفع يوم القيامة عدد ما علی الارض من شجرة ومدره»^۵ من امید دارم که به عدد درختان و کلخ‌هایی که در روی زمین است، از افراد شفاعت کنم.

نکته جالب این است که در بین بانوان بعد از فاطمه زهرا علیه السلام کسی مانند فاطمه معصومه علیه السلام این مقام را ندارد.^۶ مقام حضرت فاطمه معصومه علیه السلام چنان والاست که امام صادق علیه السلام فرمود: «تدخل بشفاعتها شیعتنا الجنة باجمعهم».

منبع: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

- پی‌نوشت‌ها**

- سنندرك سفينة البحار، ج ۸، ص ۲۵۷، وسيلة المعصوميه، ص ۶۵؛
- عيون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۴؛
- منتهی‌الامال، ج ۲، ص ۲۷۳؛
- الحياه السياسيّه لاهام الرضا علیه السلام، ص ۴۲۸؛
- العوالم، ج ۲، ص ۳۲۸؛
- بحارالانوار، ج ۴۸، ص ۲۹۰؛
- بحارالانوار، ج ۴۸، ص ۲۹۰، تاریخ قم، ص ۲۱؛
- زادالمعانی، حاشیه، ص ۴۶۸، ناسخ التواریخ، زندگی امام کاظم علیه السلام، ج ۱۳، ص ۶۸؛
- کریمه اهل‌بیت علیه السلام، ص ۲۳، ۲۵؛
- همان، ص ۱۷۱ به نقل از کشف‌الغنائی؛
- انوارالمشعّنین، ص ۲۱۱، ۲۱۰، زیله، التضافيف، ص ۴۹۹، اعلام النسیا‌المؤمنات، ص ۵۷۷؛
- بحارالانوار، ج ۱۴، ص ۲۶۶، سفینه البحار، ج ۴، ص ۳۷۶؛
- بحارالانوار، ج ۸، ص ۴۴؛
- بحارالانوار، ج ۱۴، ص ۲۶۶؛
- بحارالانوار، ج ۶، ص ۲۲۸، جامع احادیث الشیعه، ج ۱۲، ص ۶۱۷، این خبر حدود ۴۵ سال قبل از تولد آن حضرت نقل شده است. آرامگاه‌های خاندان پاک پیامبر صلی الله علیه و آله، ص ۳۱۴؛
- عیون اخبارالرضا علیه السلام، ج ۲، ص ۲۷۱، ثواب الاعمال، ص ۹۸؛
- کامل‌الزیارات، ص ۳۲۴؛
- بحارالانوار، ج ۱۴، ص ۲۶۵، جامع احادیث الشیعه، ج ۱۲، ص ۶۱۷؛
- بحارالانوار، ج ۸، ص ۴۴؛
- مسناد احمد حنبل، ج ۵، ص ۳۴۷؛
- امالی صدوق ۲۹۱، بحارالانوار، ج ۸، ص ۵۱.

توسعه‌ای، ارتقایی و تحولی می‌توانید، ارائه کنید که دو شکل اولی در حد خود خوب است؛ اما نگاه تحولی در کارها یعنی ارائه یک کار و ایده نو و جدید از ضروریات بوده و با توجه به کارکردها و توانمندی‌های مجمع نمایندگان طلاب، به بررسی ایده‌های نو و جدید پرداخته و به نتیجه برسانید.

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام در پایان، گفت: علامه مصباح یزدی رحمه الله در رهنمودهای خود توصیه بر کار خالصانه کرده و همیشه در کنار تأکید بر تلاش و همت مضاعف در پیگیری‌ها، بیان می‌کردند: «سنت خداست که هرچه خدا می‌خواهد، به ما بدهد، از کانال اهل بیت علیه السلام می‌دهد. آسان‌ترین، مفیدترین و مطمئن‌ترین راه، توسل به اهل‌بیت علیه السلام است.»

گفتنی است، در ابتدای این دیدار، حجت‌الاسلام والمسلمین رضوی مهر، رئیس مجمع نمایندگان طلاب و فضایی حوزه علمیه قم، گزارشی از برنامه‌ها و کارهای جدید و در دست اقدام این مجمع در سطح کشور ارائه کرد.

- سال بیست و یکم
- شماره ۷۵۳
- دوشنبه ۱ خرداد ۱۴۰۲
- صفحه ۳۰۰۰ • تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly

- صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
- مدیرمسئول: محمدرضا برته
- سردبیر: رضانعلی عزیزی
- با همکاری هیأت تحریریه
- تلفن: ۰۵۳۸-۳۲۹۰ • نمابر: ۰۵۳۳-۳۲۹۰ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
- نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵
- پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
- پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir
- امور هنری: سید امیر سجادی
- کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۲۵

عطریار

طرّه‌صف‌شکن

 ژولیده نیشابوری علیه السلام

تا نقاب از رخ زیبای تو باز است هنوز

با تو ای یار مرا، روی نیاز است هنوز

بهر عشاق جگرسوخته درمذهب عشق

غنچه لعل لبث، منبع راز است هنوز

طرّه‌صف‌شکنت، از پی دل بردن ما

با دو صد ناز و ادا، بنده‌نواز است هنوز

چه نیازی بود از رفتن مسجّد به نماز

تا که ابروی تو، محراب نماز است هنوز

خیل مژگان تو نازم، که پی کشتن ما

در پی قمری پرریسته چو باز است هنوز

این چه سری است ندانم که سر کوی تو یار

آتش‌افروژتر از خاک حجاز است هنوز

هست پیدا ز نگاه تو، در عالم عشق

سر و پای تو همه، غمزه و ناز است هنوز

من (ژولیده) چه‌سان، وصف تو گویم به جهان

که به توصیف تو، این قصه دراز است هنوز

یادداشت

خاطرات قلمی/ ۱۰

استاد جواد محدثی

عادت دارم که همیشه از نوشته‌ها و مقالات، به‌خصوص از آنچه که در نگارش آن، وقت و دقت بیشتری کشیده‌ام، پیش از دادن به کسی یا مؤسسه و مجله‌ای، نسخه‌ای داشته باشم تا اگر کم شد یا حادثه‌ای پیش آمد، ضایعه کمتر باشد. قدیم–ترها رسم بود که (کاربن) می‌گذاشتند. بعدها فتوکپی و زیرکاس به صحنه آمد، الآن هم، عکس گرفتن با گوشی همراه و ذخیره کردن.

این حساسیت، ریشه در یک حادثه داشت. برای شرکت در کنگره جهانی امام رضا علیه السلام رفته بودم. از مشهد که به قم برمی‌گشتم، مرحوم آیت‌الله واعظزاده خراسانی پاکت و بسته‌ای به من داد که: اگر قم می‌روی، این را ببر به انتشارات جامعه مدرسین، تحویل آقای فاکر بده.

مرحوم حجت‌الاسلام فاکر خراسانی، مسئول انتشارات بود. آن بسته هم، تحقیقات مرحوم واعظزاده در باره موضوعی بود که قرار بود، چاپ شود. من پذیرفتم، بسته را با خود به قم آوردم، به دفتر انتشارات بردم و چون آقای فاکر حضور نداشت، به مسئول دفتر دادم که تحویل ایشان بدهد. نه رسیدی گرفتم، نه امضایی. مدتی گذشت، ایشان از مشهد تماس گرفت که فلانی، بسته امانتی را چه کردی؟ گفتم: تحویل دفتر انتشارات دادم. گفت: به دست آقای فاکر نرسیده و معلوم نیست چه شده است؟! از آن نوشته که رزمت زیادی برایش کشیده‌ام، نسخه‌ای ندارم. اگر پیدا نشود، بسیار مایه تأسف است!

ایشان (مرحوم واعظزاده) به من توصیه اکید کرد که هروقت نوشته‌ای داشتی، حتماً از آن یک کپی بگیر و بایگانی کن! نسخه منحصربه‌فرد اثر را به دست کسی نده! چه می‌دانی چه برسرش می‌آید!

یک بار هم با آیت‌الله‌العظمی سبحانی دوسه دهه پیش هم‌سفر بودم. ایشان هم توصیه‌ای مشابه داشتند و می‌گفتند: اگر از نوشته و اثری که کار تحقیقی است و وقت زیادی صرف کرده‌ای، استنساخ کنی و از دست برود، خیلی غصه خواهی خورد. دو نسخه کپی بگیر و در دو جای مختلف بایگانی کن که مفقود نشود.

نسخه تحقیقی مرحوم واعظزاده پیدا نشد که نشد و این برای من درسی به‌یادماندنی شد.

البته در نوشته‌ها و پژوهش‌ها، امکان تحقیق و نگارش دوباره هرچند با زحمت بسیار هست؛ ولی در سرودن شعر یا نوشتن رمان که جنبه ذوقی و هنری و آفرینش و ابداع دارد، ناممکن است. این است که من هرگز نسخه منحصربه‌فرد شعرم را که جایی دیگر ثبت نکرده‌ام، به دست دیگران نمی‌سپارم، که اگر رفت و برنگشت، چه می‌توان کرد؟ قصه‌های آثار گم‌شده و از دست‌رفته، خود کتابی می‌شود مفصل! این تجربه قلمی و ادبی، کم‌هزینه است؛ اما پرفایده!

ادامه دارد...

اشتراک افق حوزه

۰۳۶۰۵۳۹۰۳۲ – ۰۲۵

۰۴۵۰۱۴۹۱۹۶۹۰۹